

Yayın Geliş Tarihi: 26.06.2020
Yayına Kabul Tarihi: 11.11.2021
Online Yayın Tarihi: 31.12.2021
<http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.757928>

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt: 23, Sayı: 4, Yıl: 2021, Sayfa: 1477-1494
ISSN: 1302-3284 E-ISSN: 1308-0911

Araştırma Makalesi

SİYASETTE ALAN İÇİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ İLE İLİŞKİLİ FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ¹

*İbrahim ÇOBANLAR**
*Halim Emre ZEREN***
*Esmehan AĞAOĞLU****

Öz

Türkiye’de siyasette aday olamayacaklar için kıstaslardan biri ilkökul mezunu olmayanlar olarak görülmüştür. Ancak uygulamada daha üst düzeyde bir eğitim kıstasının yerleştiği söylenebilir. Bu durumun, “siyasette eğitim düzeyinden kaynaklı bir fırsat eşitsizliği yarattığı” düşüncesi çalışmanın ana problemini oluşturmaktadır. Siyasette alan içi eğitimin gerekli olduğu, yerel yönetimlerde alan içi eğitim eksikliğinden kaynaklı hizmet aksamalarının yaşandığı, siyasette eğitim düzeyinin etkili olduğu ve olası bir eğitim/sertifika programının fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıracağı alt hipotezleri test edilmiştir.

Yönetim kavramı incelendiğinde işbölümü ve uzmanlık ilkeleri çalışma adına önem arz etmektedir. Siyasetçilerin bizzat yönetici olabilmeleri ve/veya yöneticileri atayabilmeleri nedeniyle yönetim alanıyla birebir ilişki içinde oldukları söylenebilir. Çalışmada ilk olarak siyasetçilerin eğitim durumları hakkında bilgiler verilmiştir. Eğitim

Bu makale için önerilen kaynak gösterimi (APA 6. Sürüm):

Çobanlar, İ., Zeren, H. E., Ağaoğlu, E. (2021). Siyasette alan içi eğitim eksikliği ile ilişkili fırsat eşitsizliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23 (4), 1477-1494.

¹ Bu makale, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD bünyesinde, Doç. Dr. H. Emre ZEREN’in danışmanlığında hazırlanan, İbrahim ÇOBANLAR’ın “Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin Eğitimi: Aydın İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiş olup eğitim ve eğitim yönetimi alanı ile ilgili yorum ve değerlendirmeler ise Prof. Dr. Esmehan AĞAOĞLU tarafından sağlanmıştır.

2-4 Mayıs 2019 Çeşme’de düzenlenen 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi’nde sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş ve güncellenmiş tam metin halidir.

* Doktora Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID: 0000-0002-6407-9358, ibrahimcobanlar@gmail.com.

* Halim Emre ZEREN, Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Söke İşletme Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID: 0000-0002-8681-2397, emrezeren82@gmail.com.

* Esmehan AĞAOĞLU, Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0001-5473-9554, esagaogl@anadolu.edu.tr.

durumunun seçilme ile ilişkisi olup olmadığı tartışılmıştır. Ancak siyasetçilerin alana ilişkin eğitim alıp almadıkları konusu veri yetersizliği sebebi ile literatürden incelenememiştir. Bu sorunun çözümü için, tez çalışması sürecinde yapılan saha araştırmasının verileri kullanılmıştır. Ayrıca eğitim durumu ile alan içi eğitimin aynı anlamda olmadığı belirtilebilir. Çalışmada eğitim durumunun siyasette önemli olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Siyasette eğitim düzeyine önem veriliyor olmasının, siyasetçiler için alan içi eğitim ihtiyacının önemine vurgu yapacağı düşünülmüştür.

Çalışmanın ilk bölümünde milletvekilliği adayları ve kazanan adaylar ile yerel yönetimlerde aday olanlar ve kazanan adayların eğitim düzeyleri incelenmiştir. İkinci bölümde, Aydın İli'nde yapılan araştırma verilerine göre hipotezler tartışılmış ve değerlendirme yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise siyasette alan içi eğitimin gerekliliği üzerinde durularak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Siyasetçi Eğitimi, Siyasette Alan İçi Eğitim, Yerel Yönetimlerde Uzmanlık, Siyasette Fırsat Eşitsizliği.*

INEQUALITY ASSOCIATED WITH THE LACK OF IN-FIELD EDUCATION IN POLITICS¹

Abstract

In Turkey, one of the criteria for those who can not be candidate in political elections is that they have not graduated from elementary school. However, in practice, it can be said that a higher education criterion has been established. The idea that this situation creates an inequality of opportunity stemming from education level in politics constitutes the main problem of the study. Sub-hypotheses in which in-field training is required in politics, they are service disruptions due to lack of in-field training in local governments, education level in politics is effective and a possible education / certificate program will eliminate inequality of opportunity have been tested.

When the concept of management is examined, the principles of division of labor and expertise are important for the study. It can be said that politicians are in direct relationship with the field of administration since they can be managers themselves and / or appoint managers. In this study firstly, information was given about the educational status of politicians. Whether the educational status is related to being elected is discussed. However, whether the politicians were trained in the field could not be examined from the literature due to the lack of data. In order to solve this problem, the data of the field research conducted during the thesis study were used. In addition, it can be stated that education level and in-field training are not in the same sense. In this study, it is tried to determine whether the educational status is important in politics. The fact that the

¹ This article was produced from the master thesis entitled "Education of Local Politicians in Turkey: The Case of Aydın Province" written by İbrahim Çobanlar under the supervision of Assoc. Prof. Dr. H. Emre ZEREN at the department of Political Science and Public Administration in Adnan Menderes University. Comments and evaluations related to education and educational administration were provided by Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU.

This article is the expanded and updated full-text version of the paper presented orally at the 14th International Congress on Educational Administration held in Çeşme, 2-4 May 2019.

education level is given importance in politics is thought to emphasize the need for in-field education for politicians.

In the first part of the study, the education levels of the candidates for the deputy and the winning candidates as well as the candidates and the winning candidates in the local governments were examined. In the second part, hypotheses were discussed and evaluated according to the research data made in Aydın. In the conclusion section, the necessity of in-field education in politics was emphasized and suggestions were made.

Keywords: *Politician Education, In-field Education in Politics, Expertise in Local Governments, Inequality of Opportunity in Politics.*

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ikinci maddesine göre; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir” (1982 Anayasası madde 2). Bu bağlamda sosyal devlet anlayışının yer aldığı görülmektedir. Sosyal devlet (*sozialstaat, welfare state, Etat providence*) anlayışı, Ergun Özbudun (2018, s. 99) tarafından “devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata aktif müdahalesini gerekli ve meşru gören bir anlayış” olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal devlet kavramı incelendiğinde, sosyal adalet kavramının önem arz ettiği ifade edilebilir. “Barker (1999)’a göre sosyal adalet, toplumun tüm bireylerinin aynı temel haklara, korunmaya, fırsatlara, yükümlülüklerle ve sosyal yardımlara sahip olduğu ideal bir durumdur” (Aktaran, Çoban Kaynak, 2017, s. 257). Sosyal adaletin sağlanabilmesi için Rawls iki ilkenin önemine dikkat çekmektedir. Bunlar; eşit temel özgürlükler ve adil fırsat eşitliği ilkeleridir. “Fırsat eşitliği ilkesine göre, sosyal ve ekonomik eşitsizlikler bertaraf edilmez. Sosyal ve ekonomik olanaklar hem en dezavantajlıların yararına olacak şekilde düzenlenmeli, hem de fırsat eşitliği sağlayacak şekilde kurumlar ve pozisyonlar herkese açık hale getirilmelidir” (Çoban Kaynak, 2017, s. 257). “Fırsat eşitliği dar anlamda, sunulan olanaklardan tüm bireylerin ayırım yapılmaksızın eşit bir biçimde yararlanmasını kapsamaktadır” (Yaşar, 2014, s. 23).

Fırsat eşitliği kısaca her bireye eşit şans tanınması olarak değerlendirilebilir. Türkiye’de seçimler incelendiğinde siyasette fırsat eşitliğinin olmadığı belirtilebilir. Eşitsizliğin kaynakları olarak; bireylerin maddi durumu, akrabalık ilişkileri ve eğitim düzeyleri gibi ayırt edici özellikler sıralanabilir. Siyasette fırsat eşitsizliğine sebep olan daha farklı durumlar da varolabilir. Çalışmanın kapsamı gereği eğitim durumundan kaynaklı bir fırsat eşitsizliğinin yaşandığı ispat edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’deki son genel seçimlerde ve yerel seçimlerde aday olanlar ile kazanan adayların eğitim durumları

incelenmiştir. Yasal olarak adaylık için ilkokul mezuniyeti yeterli oluyorken, uygulamada eğitim düzeyi kıstasının üst seviyelerde olduğu görülmektedir.

TÜRKİYE'DE SİYASETÇİLERİN EĞİTİM DURUMLARI

Mahalli idareler seçimlerinde yer alabilmek için taşınmaması gereken sakıncalar milletvekili kanunu içinde sıralanmıştır. Sakıncaların her iki seçim için de geçerli olduğu ifade edilebilir. Eğitim açısından sakıncalar incelendiğinde, ilkokul mezunu olmamak tek sakınca olarak sayılmıştır. Bu sakıncanın önceki anayasalarda *okuryazar olmak* şartı olarak yer aldığı ve 1982 Anayasası ile gelen bir yenilik olmadığı söylenebilir.

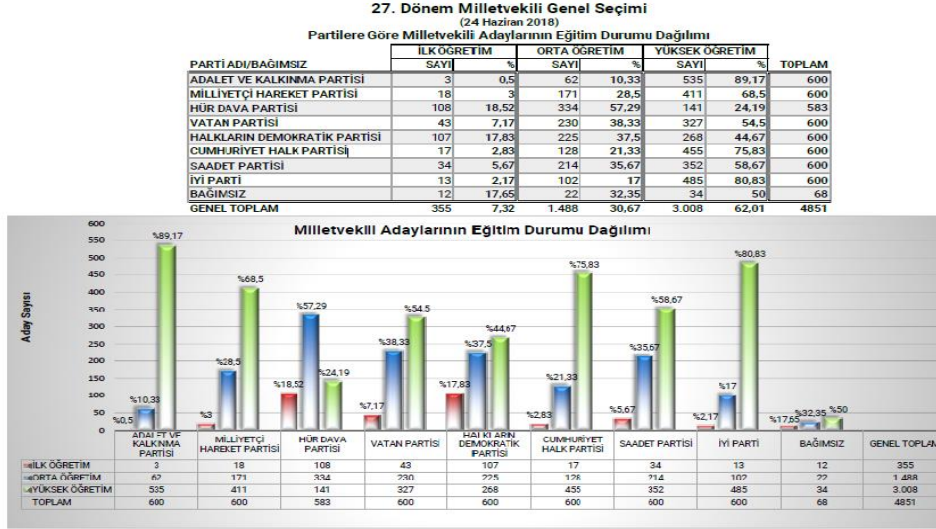
Yirmi Yedinci Dönem Milletvekili Adayları ve Milletvekili Seçilen Adayların Eğitim Durumları

Yirmi Yedinci Dönem Milletvekilliği genel seçimi 24 Haziran 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı seçimi ile beraber gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde seçime katılan adayların ve seçimi kazanan adayların eğitim durumları incelenmiştir.

Yirmi yedinci dönem milletvekili adayları eğitim durumları

Son ve yakın zaman önce yapılan seçim olması sebebiyle daha güncel veriler içerdiği için yirmi yedinci dönem milletvekili seçimleri çalışmada ele alınmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Vatan Partisi, Halkların Demokratik Partisi (HDP), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Saadet Partisi (SP) ve İYİ Parti mevcut vekil sayısı olan 600 aday ile seçimlere girmiştir. Hür Dava Partisi 583 aday gösterirken, 68 kişi de bağımsız olarak aday olmuşlardır.

Seçimlerde toplamda 4851 kişi aday gösterilmiş veya aday olmuştur. Bu adayların sadece 355'inin ilköğretim mezunu olarak yasalarda gösterilen kıstas sınırının üstüne çıkmadıkları görülmektedir. 1488 kişi orta öğretim mezunudur. 3008 kişi ile yüksek öğretim mezunları en kalabalık grup olarak dikkat çekmektedir. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) adaylar ile ilgili grafik hazırlamıştır. Bu grafikte (Tablo 1) hangi partinin hangi eğitim düzeyinde kaç aday olduğu detaylı olarak görülebilir.

Tablo 1: 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nde Partilere Göre Milletvekili Adaylarının Eğitim Durumu**Kaynak:**

<https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/2018CBMV-MVAdayEgitim.pdf>

Tablo 1'de görüldüğü gibi seçimlerde aday gösterilenler veya aday olanların büyük çoğunluğu yüksek öğretim mezunudur. Uygulamada ilköğretim mezuniyeti kistası birkaç basamak yukarıya çıkmış durumdadır. İlköğretim mezunları toplam aday olanlar içinde yaklaşık %7,31'lik bir orana sahip olmuşlardır.

Yirmi yedinci dönem milletvekili seçilen adayların eğitim durumları

24 Haziran 2018 tarihli milletvekili genel seçiminde aday olan 4851 kişinin 600'ü milletvekili sıfatı kazanmıştır. Kazanan adayların eğitim durumları Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileriyle Tablo 2'de gösterilmiştir. Tabloda yasal kistas olan ilköğretim mezuniyetini karşılayanlar ve yasal kistasın üstünde olanlar (ortaokul, lise, yüksekokul, fakülte, yüksek lisans ve doktora olarak) ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu bağlamda siyasette eğitim düzeyinin yasal kistasın üzerinde bir durum gösterdiği belirtilebilir.

Tablo 2: Milletvekili Genel Seçimi Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Türkiye	Kadın	Erkek	Toplam
İlkokul	2	3	5
İlköğretim	-	1	1
Ortaokul veya dengi okul	3	3	6

Lise veya dengi okul	6	46	52
Yüksekokul veya fakülte	49	269	318
Yüksek lisans	28	100	128
Doktora	15	66	81
Bilinmeyen	1	8	9
Toplam	104	496	600

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/secimadaykazanan.zul>

Tablo 2’ye göre yasal zorunluluk sınırı ile eğitim düzeyi aynı olanların sayısı sadece 6 olarak dikkat çekmektedir. Bu durumdan yola çıkarak oranının %1 olduğu söylenebilir. Adaylar incelendiğinde yaklaşık %7.31 olan oranın %1’e düştüğü görülmektedir. Eğitim seviyesinin seçilme ihtimali ile ilgili bir ilişkinin olup olmadığı ayrıca bir tartışma konusu olarak değerlendirilebilir. Ancak eldeki veriler doğrultusunda kişilerin eğitim seviyesi yükseldikçe seçilme ihtimalinin arttığı yönünde doğru orantılı bir ilişkinin var olduğu ifade edilebilir.

2014 Mahalli İdareler Seçimlerinde Adayların ve Seçimi Kazanan Adayların Eğitim Durumları

“20. yüzyılın başları, yerel yönetimler için ‘altın çağ’ olarak adlandırılabilir” (Keleş, 2016, s. 43). Yerel yönetimlerin giderek artan öneminin 21. yüzyılda da devam ettiği söylenebilir. Türkiye’de ise, özellikle, 2000’li yıllarda yapılan reformlar ile yerel yönetimlerin güç kazandığı ileri sürülebilir. “Yerel yönetimlerin mali özerkliği kavramının, demokratikleştirme ve halkın yerel düzeyde katılımını güçlendiren mekanizmaların uygulanması ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır” (Görmez & Yaylı, 2018, s. 125).

Türkiye’de son mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşmiştir. Henüz verilerin oluşturulmamış olması ve bu çalışmanın saha araştırması yapıldığı zamanda son seçimler olması nedeniyle 2014 yılında gerçekleşen yerel seçimler daha detaylı olarak ele alınmıştır. Ayrıca 2019 seçimlerinde büyükşehir belediye başkanlığını kazanan adaylara da yer verilerek karşılaştırma yapılmıştır. Milletvekili seçimleri tek tabloda incelenebilmişken, mahalli idareler seçimlerinde dört farklı durum dört farklı tabloda incelenmiştir. “Ülkemizde, ‘il özel idaresi’, ‘belediye’ ve ‘köy’ olmak üzere üç türlü yerel yönetim birimi bulunmaktadır” (Eryılmaz, 2018, s. 192). Çalışma kapsamında seçim kazananların elde edebileceği dört farklı sıfatın (Büyükşehir belediye başkanı, il/ilçe belediye başkanı, il genel meclis üyesi ve belediye meclis üyesi) var olması sebebiyle dört tabloda incelenebilmiştir. Büyükşehir belediye başkanlığının diğer il/ilçe belediye başkanlığı grubuna dahil edilmemesinin sebebi olarak ayrı bir yasal düzenlemesinin olması gösterilebilir.

2014 mahalli idareler seçimleri adayların eğitim durumu

Büyükşehir belediye başkan adaylığı, belediye başkan adaylığı, il genel meclis üyeliği adaylığı ve belediye meclis üyeliği adaylığı sırasıyla tablolarda yer verilmiştir. Daha sonra bu tabloların verileri incelenmiştir.

Tablo 3: Büyükşehir Belediye Başkanlığı Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	-	6	6
İlkokul	1	25	26
İlköğretim	2	14	16
Ortaokul veya dengi okul	1	11	12
Lise veya dengi okul	10	78	88
Yüksekokul veya fakülte	22	237	259
Yüksek lisans	4	47	51
Doktora	1	16	17
Bilinmeyen	3	10	13
Toplam	44	444	488

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladay.zul>

Büyükşehir belediye başkanlığı için 444 erkek ve 44 kadın olmak üzere 488 aday seçime katılmıştır. Adayların 48'i dışında ilkokul kıstası fazlasıyla aşmıştır. Kıstası aşmayanların toplam adaylara oranı yaklaşık %9.83 olarak görülmektedir.

Tablo 4: Belediye Başkanlığı Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	-	8	8
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	8	55	63
İlkokul	46	1035	1081
İlköğretim	35	600	635
Ortaokul veya dengi okul	27	653	680
Lise veya dengi okul	180	2627	2807
Yüksekokul veya fakülte	209	3134	3343
Yüksek lisans	21	323	344
Doktora	7	76	83
Bilinmeyen	11	131	142

Toplam	544	8642	9186
---------------	------------	-------------	-------------

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladay.zul>

Belediye başkanlığı için 8642 erkek ve 544 kadın olmak üzere 9186 aday seçimlere katılmıştır. Adayların 1787'si dışında ilkokul kıstası fazlasıyla aşılmıştır. Kıstası aşmayanların toplam adaylara oranı yaklaşık %19.45 olarak görülmektedir.

Tablo 5: İl Genel Meclisi Üyeliği Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	-	13	13
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	6	57	63
İlkokul	84	1196	1280
İlköğretim	54	612	666
Ortaokul veya dengi okul	25	729	754
Lise veya dengi okul	173	2042	2215
Yüksekokul veya fakülte	180	1133	1313
Yüksek lisans	10	82	92
Doktora	-	10	10
Bilinmeyen	6	62	68
Toplam	538	5936	6474

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladay.zul>

İl genel meclis üyeliği için 5936 erkek ve 538 kadın olmak üzere 6474 aday seçimlere katılmıştır. Adayların 2022'si dışında ilkokul kıstası fazlasıyla aşılmıştır. Kıstası aşmayanların toplam adaylara oranı yaklaşık %31.23 olarak görülmektedir.

Tablo 6: Belediye Meclis Üyeliği Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	15	190	205
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	91	921	1012
İlkokul	1541	20261	21802
İlköğretim	1177	11484	12661
Ortaokul veya dengi okul	702	9479	10181
Lise veya dengi okul	4111	27424	31535
Yüksekokul veya fakülte	3754	15598	19352

Yüksek lisans	300	1126	1426
Doktora	47	167	214
Bilinmeyen	63	1156	1319
Toplam	11901	87806	99707

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladay.zul>

Belediye meclis üyeliği için 87806 erkek ve 11901 kadın olmak üzere 99707 aday seçimlere katılmıştır. Adayların 35680'i dışında ilkököl kıstası fazlasıyla aşılmıştır. Kıstası aşmayanların toplam adaylara oranı yaklaşık %35.78 olarak görülmektedir.

Görev, yetki ve sorumluluklar göz önüne alınarak bir sıralama yapmak gerekirse; büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı, il genel meclis üyeliği ve belediye meclis üyeliği şeklinde belirtilebilir. Eğitim durumları da belirtilen önem sırası ile doğru orantılı bir sonuç vermektedir. Büyükşehir belediye başkanlığı için kıstas sınırını aşmayanlar %9.83, belediye başkanlığı için %19.45, il genel meclis üyeliği için %31.23 ve belediye meclis üyeliği için %35.78 oranları görülmektedir. Yerel ile geneli kıyaslamak gerekirse milletvekilliğinin ülke meseleleri ile ilgilenmesi sebebiyle nispeten daha önemli olduğu belirtilebilir. Milletvekilliği adaylığında eğitim kıstası sınırını aşmayanların oranının %7.31 olması da bu durumu destekler bir veri olarak gösterilebilir.

2014 mahalli idareler seçimleri kazanan adayların eğitim durumu

Büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı, il genel meclis üyeliği ve belediye meclis üyeliği kazananlar sırasıyla tablolarda yer verilip incelenmiştir.

Tablo 7: Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Lise veya dengi okul	-	3	3
Yükseköğretim veya fakülte	3	15	18
Yüksek lisans	-	6	6
Doktora	-	3	3
Toplam	3	27	30

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladaykazanan.zul>

“Büyükşehir belediye başkanı 5216 sayılı Kanun’un 18. maddesinin (i) fıkrası uyarınca, belediye birimlerinin iş ve işlemlerini denetlemekle görevlidir” (Salihoğlu, 2019, s. 62). Türkiye’de 30 büyükşehir belediyesi mevcuttur. Adaylar bölümünde bu 30 büyükşehir belediye başkanlığı için 488 adayın yarıştığı belirtilmiştir. Eğitim kıstasını aşmayanların toplam adaylara oranı ise %9.83 olarak yer verilmiştir. Kazanan adaylar incelendiğinde ilkököl mezunu olma kıstasının birkaç basamak aşıldığı görülmektedir. Hiçbir kazanan adayın sadece ilkököl

mezunu olmadığı, en düşük eğitim düzeyi olarak lise ve dengi okulların yer aldığı ifade edilebilir. Seçmenler eğitim düzeyi yüksek adayları mı tercih etmiştir yoksa eğitim düzeyi yüksek adaylar seçimlerde daha mı başarılıdır soruları ve benzer soruların incelemeye değer olduğu söylenebilir. Çalışma kapsamında incelenen, kişilerin eğitim düzeylerinin siyasette önemli olduğu ve aralarındaki ilişkinin doğru orantılı olma durumu ise bu veriler ile doğrulanmış görünmektedir.

Tablo 8: Belediye Başkanlığı Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	-	2	2
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	1	9	10
İlkokul	1	86	87
İlköğretim	3	41	44
Ortaokul veya dengi okul	-	80	80
Lise veya dengi okul	8	318	326
Yüksekokul veya fakülte	20	673	693
Yüksek lisans	3	86	89
Doktora	-	23	23
Bilinmeyen	1	9	10
Toplam	37	1327	1364

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladaykazanana.zul>

Türkiye’de büyükşehir belediyeleri dışında kalan belediyelerde (il belediyesi, ilçe belediyesi ve belde belediyesi) kazanan adayların eğitim durumları incelenmiştir. Tablo 8’deki verilere göre 143 kazanan aday dışındakiler yasal kıstası aşmış görünmektedir. Toplam kazanan adaylar ile yasal kıstas sınırında ve altında olanların oranı yaklaşık %10.48’dir. Adaylık durumunda bu oran %19.45 iken kazanan adaylarda oranın düşmüş olduğu belirtilebilir. Ayrıca büyükşehir belediyesi kazanan adaylarda eğitim durumu lise ve dengi okuldan başlıyor iken belediye başkanlığında eğitim durumunun daha altta olduğu ifade edilebilir.

Tablo 9: İl Genel Meclis Üyeliği Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	-	2	2
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	-	6	6
İlkokul	-	182	182
İlköğretim	4	68	72

Ortaokul veya dengi okul	1	151	152
Lise veya dengi okul	17	460	477
Yüksekokul veya fakülte	35	306	341
Yüksek lisans	4	17	21
Doktora	-	2	2
Bilinmeyen	-	3	3
Toplam	61	1197	1258

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladaykazanana.zul>

İl genel meclis üyeleri il özel idarelerinde görev yapmaktadırlar. Türkiye’de mevcut 81 ilin 30’u büyükşehir belediyesi olduğu için sadece 51 ilde il özel idare mevcuttur. Eğitim kıstasını aşmayan il genel meclis üyesi adaylarının oranının %31.23 olduğu önceki bölümde belirtilmiştir. Kazanan adaylara bakıldığında bu oran %20.82 (262 kişi) olarak düşüş göstermiştir. Diğer adaylıklar ve kazanan adaylar karşılaştırmalarında karşılaşılan durum ile paralel bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 10: Belediye Meclis Üyeliği Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Okuma yazma bilmeyen	5	34	39
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	21	174	195
İlkokul	137	3955	4092
İlköğretim	171	1374	1545
Ortaokul veya dengi okul	95	1990	2085
Lise veya dengi okul	639	5480	6119
Yüksekokul veya fakülte	985	4650	5635
Yüksek lisans	121	433	554
Doktora	18	60	78
Bilinmeyen	14	182	196
Toplam	2206	18332	20538

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp/yereladaykazanana.zul>

“Belediye meclisi, belediyenin karar organı olup üyeleri doğrudan seçmenlerce seçilir” (Şengül, 2018, s. 101). Bu bağlamda belediye meclis üyeliği önem arz etmektedir. Eğitim kıstasını aşmayanların toplam aday sayısına oranı %35.78 iken kazanan adaylara bakıldığında bu oranın %28.58 (5871 kişi) olarak düşüş gösterdiği ifade edilebilir.

2019 mahalli idareler seçimleri kazanan adayların eğitim durumu

Türkiye’de 6360 sayılı kanun ile büyükşehir sayısı 30’a yükselmiştir. 2019 seçimlerinden sonra Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile Diyarbakır, Mardin ve Van’da büyükşehir belediye başkanları görevden alınmıştır. 3 büyükşehir belediyesinde mevcut başkanlar atanmış olarak vekaleten başkanlık yapmaktadır. Bu bağlamda çalışma kapsamına girmediği düşünülerek 27 büyükşehir belediye başkanı ele alınmıştır.

2014 yılı seçimlerinde büyükşehir belediye başkanlığını kazanan 3 kişi lise seviyesinde eğitim düzeyine sahip olarak en alt eğitim düzeyini lise veya dengi okullar olarak belirlemiştir. 2019 seçimlerinde ise çıta bir üst basamağa çıkarak büyükşehir belediye başkanı seçilenlerin en alt eğitim düzeyi lisans olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca 3 olan kadın büyükşehir belediye başkanı sayısı 2’ye düşmüştür. Yüksek lisans mezunu olan başkan sayısı 6’dan 7’ye, doktora mezunu olan başkan sayısı da 3’ten 4’e yükselmiştir. 2014 ve 2019 seçimleri karşılaştırıldığında büyükşehir belediye başkanlarının eğitim düzeylerinde yükselme görülmektedir. Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, eğitim düzeyinin siyasette etkili olduğu ve giderek daha yüksek düzeye çıktığı belirtilebilir.

Tablo 11: Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kazanan Adayların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

<i>Türkiye</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Fakülte	2	14	16
Yüksek lisans	-	7	7
Doktora	-	4	4
Toplam	2	25	27

Seçimlerde Kazanan Adaylar İle Eğitim Düzeyi İlişkisi

2018 milletvekilliği genel seçimleri ile 2014 ve 2019 mahalli idareler genel seçimleri incelenmiştir. Seçimlerde aday olanlar ile kazanan adayların eğitim durumlarına yer verilmiştir. Kazanan adayların eğitim durumları ile toplam adayların eğitim durumları yasal kıstas olan “ilkokul mezunu olmak” kriteri çerçevesinde karşılaştırılmıştır. Eğitimde yasal kıstası aşmama durumundaki oranların düşüklüğü sırasıyla milletvekilliği, büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı, il genel meclis üyeliği, belediye meclis üyeliği olarak tespit edilmiştir. Kişilerin eğitim düzeyleri ile seçilme arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Seçilme ile eğitim düzeyi arasında ilişki olduğu görülmüştür. Bu ilişkinin nasıl gerçekleştiği konusunda detaylı bir çalışma yapılmasının gerekli olduğu ileri sürülebilir. Konuyla ilgili üç önerme sunulabilir:

“1.Seçmenlerin algısı: Seçmenler adayların eğitim seviyesine önem verebilirler ve eğitim seviyesi yüksek olanların daha iyi hizmet getireceği düşüncesi seçmenlerin oylarının yönünü etkileyebilir.

2.Siyasi Partilerin tutumu: Eğitim seviyesi yüksek olanların aday gösterilmesi siyasi partilerin bu kişileri daha çok tercih etmesinden kaynaklanabilir. Ancak bu durum belediye başkanlıkları için geçerlidir. Meclis üyeleri ve milletvekilleri için seçilme ihtimali yüksek olan sıralardan aday gösterilmesi olarak söylenebilir. Bu durum liste olarak seçime girilmesi durumunda geçerlidir. Milletvekilliği seçimlerinde 7 vekil çıkaran bir ilde, 3 vekil çıkarma potansiyeli olan bir siyasi partinin adaylarını sıralarken eğitim düzeyi yüksek olanları üst sıralarda konumlandırması örnek olarak aktarılabilir.

3.Eğitim seviyesi etkisi: Eğitim seviyesi yüksek olanlar seçimlerde ve seçim çalışmalarında daha başarılı oldukları için seçilme oranları daha yüksek olabilmektedir.” (Çobanlar, 2018, s. 32).

Farklı önermeler de üretilebilir. Bu önermelerin hiç biri doğrulanamaz veya hepsi de doğrulanabilir. Çalışmanın amacı bu önermeleri araştırmak değildir. Çalışmanın amacı; bu önermelere yol açan durum ve/veya durumlara çözüm önermektir. Eğitim düzeyinin seçimde etkili olduğu seçimlerde aday olan ve kazananlar incelendiğinde görülmektedir. Eğitim durumu olarak *ilkokul mezunu olmamak* kistası dışında bir şartın yer almadığı düşünüldüğünde, eğitim düzeyi düşük olan kişilerin seçilme hakkı konusunda bir fırsat eşitsizliği ile karşılaştığı söylenebilir. Alan içi eğitim ile bu durumun ortadan kaldırılacağı iddia edilebilir. İkinci bölümde seçilmiş yerel yöneticiler ile Aydın İlinde yapılan saha araştırmasının verileri ve siyasetçilerin bu bağlamdaki görüşleri değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMA VERİLERİNİN İNCELENMESİ

Aydın ilinde 2017 yılı Mayıs Haziran aylarında gerçekleştirilen saha çalışması sürecinde anket yoluyla seçilmiş yerel yöneticilerden veriler toplanmıştır. Zaman ve kaynak kısıtları nedeniyle araştırma Aydın İli ile sınırlandırılmıştır. Yüz yüze yapılan her bir anket ortalama 10-15dk sürmüştür. Araştırmanın evrenini Aydın ilindeki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Aydın İlinde yer alan büyükşehir belediyesi ve 17 ilçe belediyesindeki seçilmiş yerel yöneticiler oluşturmuştur. 1 büyükşehir belediye başkanı, 17 ilçe belediye başkanı ve 323 belediye meclis üyesi olarak toplamda 341 seçilmiş yerel yöneticinin mevcut olduğu Aydın İlinde 341 anket yapılması hedeflenmiştir. 14 belediye başkanı ve 217 belediye meclis üyesi olmak üzere toplamda 241 seçilmiş yerel yönetici ile anket yapılabilmektedir.

Çalışmada anket sonucu elde edilen bulgular; frekans, yüzde, birikimli yüzde, güvenilirlik analizi tekniklerinden yararlanılarak SPSS Statistics 22 Win programıyla çözümlenmiştir. Güvenilirlik test sonuçlarının $0.60 < \alpha < 0.80$ aralığında olması durumunda ölçek güvenilir olduğundan, çalışmada yapılan anket sonuçlarının 0.67 ile güvenilir olduğu söylenebilir.

Eğitim Düzeyinden Kaynaklı Fırsat Eşitsizliği

Seçimlerde aday olanlar ile kazanan adayların incelemesi yapılırken seçilme ile eğitim düzeyi arasında bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Yasal olarak ilköğretim mezuniyeti kıstası mevcut iken uygulamada üst basamaklara çıkıldığı görülmüştür. Bu durumun bir fırsat eşitsizliği yarattığı varsayılarak seçilmiş yerel yöneticilere, “Yerel yönetici adaylarının seçim öncesinde bir eğitim / sertifika programına katılmaları eğitim seviyesinden kaynaklı fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıracaktır” hipotezi yöneltmiştir.

Ankete katılanların %13.9’u (32 kişi) kesinlikle katılıyorum seçeneğini, % 34.6’sı (80 kişi) katılıyorum seçeneğini işaretleyerek bir fırsat eşitsizliğinin varlığını kabul etmiştir ve bu hipotezi destekler cevap vermişlerdir. Toplama bakıldığında ankete katılanların %48.5’i (112 kişi) katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneklerini işaretlemiş durumdadırlar. %17.3 (40 kişi) katılmıyorum ve %3.5 (8 kişi) kesinlikle katılmıyorum seçeneklerini işaretleyerek, toplamda %20.8 (48 kişi), bir fırsat eşitsizliğinin olmadığını veya seçim öncesi eğitim / sertifika programının fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıramayacağını savunmuşlardır. %29.4 (68 kişi) ise bu konuda fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Ankete katılan bazı seçilmiş yerel yöneticiler fırsat eşitsizliğinin varlığını kabul ettiklerini ancak planlanan alan içi eğitimin içeriğini bilmeden bu problemin giderilip giderilemeyeceğini tahmin edemediklerini ilereyerek bu sebeple fikrim yok veya katılmıyorum seçeneğini işaretlediklerini ifade etmişlerdir.

Seçime katılan adaylar ve kazanan adaylar kıyaslaması ile elde edilen çıkarım sonucunda seçilme ile eğitim düzeyi arasında bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Seçilmiş yerel yöneticilerin vermiş oldukları yanıtlar bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Uygulamada eğitim seviyesi yüksek kişilerin tercih edilmesi ve/veya başarılı olmaları bir fırsat eşitsizliği yaratmaktadır. Hâlbuki eğitim düzeyi yüksek kişilerin yöneticilik adına eğitim alıp almadıkları bilinmemektedir. Eğitim düzeyi ilköğretim veya orta öğretim olan kişilerin işleri, yaşamları ve ilgi alanları gereği yöneticilik alanındaki eğitimleri eğitim düzeyi yüksek bireylerden daha çok almış olma ihtimalleri veya yöneticilik alanında daha tecrübeli olma ihtimalleri vardır. Daha başarılı bir belediye başkanı, daha verimli hizmetler veren bir milletvekili veya görev, yetki, sorumluluklarını daha iyi bilip uygulayan bir belediye meclis üyesi olabilecek kişilerin eğitim düzeyleri sebebiyle seçimlerde fırsat eşitsizliğine uğradıkları söylenebilir. Bu durumun çözümü olarak eğitim düzeyi algısının seçimlerden bertaraf edilmesi gerekliliği düşünülebilir. Bu düşünceyi hayata geçirmenin yolu olarak da alan içi eğitimin kurumsallaştırılması gerekliliği söylenebilir. Böylece seçimlere yöneticilik anlamında herkesin eşit eğitim düzeyiyle girmesi sağlanabilir.

Siyasette Alan İçi Eğitimin Gerekliliği

Eğitim düzeyinden kaynaklı fırsat eşitsizliğini bertaraf edebilmek için alan içi eğitimin kurumsallaştırılması fikri ortaya atılmıştır. Bu bağlamda “Belediye yönetiminde alan içi eğitim önemli ve gereklidir” hipotezi seçilmiş yerel yöneticilere sorulmuştur.

Ankete katılan seçilmiş yerel yöneticilerin %56.3’ü (130 kişi) kesinlikle katılıyorum, %36.4’ü (84 kişi) katılıyorum seçeneklerini işaretleyerek toplamda %92.7’si (214 kişi) belediye yönetiminde alan içi eğitimin önemli ve gerekli olduğu hipotezini desteklemişlerdir. Bu durum yönetimin ilkelerinden olan uzmanlık ile de uyuşmaktadır. Kişilerin eğitim düzeylerinin yüksek olup olmaması yönetim alanında uzman olup olmadıklarının tek başına göstergesi olarak sunulamayacağı söylenebilir.

Seçilmiş yerel yöneticilere yöneltilen ankette yer alan “Görev yaptığımız belediyede alan içi eğitim eksikliğinin neden olduğu sorunlar vardır” sorusu ile “Yerel yönetimlerde alan içi eğitim eksikliğinden kaynaklı sorunlar vardır” hipotezi test edilmiştir. Burada seçilmiş yerel yöneticilerin özeleştiri yapacak olmaları nedeniyle cevapların önemli olduğu söylenebilir. Ankete katılanların %20.8’si (48 kişi) kesinlikle katılıyorum, %45.5’i (105 kişi) katılıyorum seçeneklerini işaretleyerek toplamda %66.3’ü (153 kişi) hipotezi doğrulamıştır. Anket sırasında fikirlerini ileten bazı belediye meclis üyeleri bu durumun sebebi olarak görev, yetki, sorumluluklarını ve mevzuatı bilmedikleri için yeterli düzeyde etki edemediklerini ifade etmişlerdir. Hizmet öncesi alan içi eğitim alınması halinde bu sorunların aşılacağı seçilmiş yerel yöneticiler tarafından belirtilmiştir.

Alan içi eğitim algısını ölçebilmek adına “Siyasetçilerin seçim öncesinde bir eğitim/sertifika programına katılmaları gereklidir” önermesi ankete katılanlara yöneltilmiştir. %36.4’ü (84 kişi) kesinlikle katılıyorum, %52.2’si (122 kişi) katılıyorum seçeneklerini işaretleyerek toplamda %88.6’sı (206 kişi) hizmet öncesi alana ilişkin eğitim alınmasını gerekli görmüştür. Bu eğitimin zorunlu olması gerekliliği test edilmiştir. %30.3’ü (70 kişi) kesinlikle katılıyorum, %38.1’i (88 kişi) katılıyorum seçeneklerini işaretleyerek toplamda %68.4’ü (158 kişi) zorunlu bir eğitim/sertifika programının olmasını desteklemiştir.

Ayrıca, ankete katılanların %22.5’i (52 kişi) kesinlikle katılıyorum ve %51.9’u (120 kişi) katılıyorum seçeneklerini işaretleyerek olası eğitim/sertifika programının demokratik açıdan uygun olduğunu belirtmişlerdir.

“Seçim öncesi olası bir eğitim/sertifika programına katılmanın uygulamaya hiçbir katkısı olmaz, boşuna zaman kaybidir” durumuna seçilmiş yerel yöneticilerin %39.8’i (92 kişi) kesinlikle katılmıyorum ve %44.2’si (102 kişi) katılmıyorum cevabını vererek toplamda %84’ü (200 kişi) karşı çıkmıştır ve böyle bir eğitim/sertifika programının hizmet öncesi eğitim niteliğinde olabileceğini iletmışlerdir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Seçimlerde aday olanlar ve seçimleri kazanan adaylardan yola çıkılarak eğitim düzeyinden kaynaklı bir fırsat eşitsizliğinin var olduğu söylenebilir. Fırsat eşitsizliğinin varlığı seçilmiş yerel yöneticiler tarafından desteklenmiştir. Fırsat eşitsizliğinin giderilmesine yönelik alan içi eğitimin kurumsallaştırılması ve hatta zorunlu hale getirilmesi fikri doğmuştur. Seçilmiş yerel yöneticilerden alınan veriler doğrultusunda bu fikrin gerekliliği ve uygulanabilirliği desteklenmiştir.

Bireylerin eğitim düzeyinin yüksek olması kuşkusuz önemlidir. Ancak eğitim düzeyinin yüksek olması bireylerin her alanda yetkin oldukları anlamını içermez. Bir doktor, bir mühendis veya bir avukat olabilmek için alana ilişkin önemli eğitimlerden geçmek gerekmektedir. Ayrıca emlak ofisi açmak veya ticari araç kullanmak için mesleki yeterlilik belgeleri alınması gerekliliği Türkiye’de mevcuttur. Alana ilişkin bir yeterlilik belgesi olmadan (SRC adı verilen yük ve yolcu taşımak için ayrı ayrı düzenlenmiş olan bir belge) bireylerin dolmuş veya kamyon şoförü olmalarına imkan yoktur. Ancak İlkokul mezunu olan birisinin herhangi bir yeterlilik belgesine sahip olması beklenmeden milletvekili, belediye başkanı ve belediye meclis üyesi gibi üst düzey konumlara gelebilmeleri mümkündür. Bu açıdan bakıldığında belediye başkanlığı dolmuş şoförlüğünden veya emlak ofisi işletmekten daha mı kolay görülmektedir veya daha az kişiyi mi ilgilendirmektedir sorusu sorulabilir. Bu sorunun sorulabiliyor olması, seçmenleri eğitim düzeyi yüksek adaylara yönelten bir başka neden olarak sunulabilir.

Bireylerin eğitim düzeyinin siyasette –özellikle uygulamada- etkili bir yer edinmiş olması, eğitim düzeyi düşük kişiler için bir fırsat eşitsizliği yaratmaktadır. Bu durumun alana ilişkin eğitimin kurumsallaşmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Alana ilişkin eğitim zorunluluğunun bulunmamasının sonucu olarak eğitim düzeyi ile adayların değerlendirildiği ve yetkin olup olmadıkları konusunda algı oluştuğu ifade edilebilir.

Siyasette alan içi eğitimin kurumsallaşması durumunda seçmenlerin ve/veya siyasi partilerin eğitim düzeyi yüksek adayları tercih etmeleri yerine alana ilişkin eğitimi olan kişileri tercih edecekleri iddia edilebilir. Bu durumun yönetimin ilkelerinden olan uzmanlık ile de uyuşacağı söylenebilir.

Siyasette alan içi eğitimin eksikliğinden kaynaklı başlıca iki sorun olduğu belirtilebilir:

1. Eğitim düzeyi yüksek kişiler seçimlerde ön plana çıkmaktadır. Eğitim düzeyi yüksekliği ile alana ilişkin eğitim aynı anlama gelmemektedir. Alana ilişkin eğitim olmaması ve/veya kurumsallaşmaması sebebiyle eğitim düzeyi önem kazanmıştır. Bu durum eğitim düzeyi düşük ancak yöneticilik kabiliyeti yüksek kişiler için fırsat eşitsizliği yaratmaktadır.

2. Yönetimde uzmanlık ilkesi yok sayılmaktadır. Dolmuş şoförlüğü örneğindeki gibi mesleki yeterlilik belgesi hemen her alanda uygulanmaktadır.

Ancak siyaset alanında uzmanlık, mesleki yeterlilik ve alana ilişkin eğitim durumları göz ardı edilmektedir. Kişilerin eğitim düzeyleri yüksek olsun veya olmasın alana ilişkin eğitimleri eksik olduğu ifade edilebilir. Bu durum (seçilen adayların yönetici olduğu ve/veya yöneticileri atadığı durumlarda) uzmanlık ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Birçok seçimde olduğu gibi 2019 Mahalli İdareler seçimlerinde de adaylar çeşitli söylemler ile halkın karşısına çıkmışlardır. Dönem şartlarına göre söylemler değişiklik gösterse de, her dönem seçim faaliyetlerinde vurgu yapılan iki durum dikkat çekmektedir. Mevcut başkan tekrar aday olduğunda artık işi öğrendiklerini ve yönetimi işin ehline bırakmalarını söylerken, karşı aday değişiklik gerektiği vurgusunu yapmaktadır. Daha açık bir ifadeyle 2018 Cumhurbaşkanlığı seçimleri sırasında R. Tayyip Erdoğan tarafından; ilk dönem çıraklık, ikinci dönem kalfalık, üçüncü dönem ustalık, dördüncü dönem ve sonrası ise büyük ustalık dönemi olarak adlandırılmıştır. Siyasette alan içi eğitim ile belirtilen dönemlerden bazılarının aşılabileceği (en azından çıraklık döneminin aşılabileceği) iddia edilebilir. Bu bağlamda sadece cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği için değil aynı zamanda yerel yönetimler için de seçilmiş yöneticilerin görevlerine daha hazır olabileceği söylenebilir.

Çalışmada incelenen seçimler ve yapılan araştırmalar sonucunda Türkiye’de siyaset için alana ilişkin eğitimin gerekliliği tespit edilmiştir. Bu bağlamda daha çok çalışma yapılması, uygulamada yaşanan fırsat eşitsizliğinin önüne geçilmesi ve uzmanlık ilkesinin göz ardı edilmemesi önem arz etmektedir. Ayrıca çalışmaya en çok yapılan eleştiri elitist veya teknokrat bir durumu savunduğu konusunda olmuştur. “Profesyonel yönetici meclis sistemi olarak bilinen halkın meclisi seçtiği ve meclisin profesyonel bir yöneticiyi başkan olarak atadığı sistemin ABD’de kökleri 1908 yılına kadar gitmektedir” (Sobacı & Köseoğlu, 2016, s. 31). Çalışmada dışarıdan atanan bir başkan olması gerekliliği savunulmamaktadır. Çalışmada tam tersi bir durumun varlığı üzerinde durularak veriler ile ispat edilmek istenmiştir. Elit veya teknokrat bir yönetici kitlesinin siyaset ile uğraşması değil, eğitim düzeyi düşük kişilerin de siyasette yer alabilmesinin daha demokratik olabileceği, fırsat eşitsizliğini kaldırarak sosyal adaleti sağlayabileceği ve alana ilişkin eğitime önem verilmesiyle yönetim ilkelerine daha uygun bir durumun ortaya çıkabileceği ifade edilmiştir.

Olası bir siyasetçi okulunda hangi dersler verilmelidir, aday olunan her mevkii aynı mı kabul edilmeli yoksa farklı farklı eğitimler mi verilmelidir, süresi ne kadar olmalıdır ve okulun geçerliliği nasıl sağlanmalıdır soruları üzerinde ayrıca çalışılmasının katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

Çoban Kaynak, R. (2017). Sosyal adalet, eşitlik ve sosyal hizmet. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 252-260.

Çobanlar, İ. (2018). *Türkiye’de yerel siyasetçilerin eğitimi: aydın ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eryılmaz, B. (2018). *Kamu yönetimi düşünceler-yapılar-fonksiyonlar-politikalar*, 11. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Görmez, K. & Yaylı, H. (2018). *Yerel yönetimler*. Ankara: Orion Kitabevi.

Keleş, R. (2016). *Yerinden yönetim ve siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Özbudun, E. (2018). *Türk anayasa hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınevi.

Sobacı, M., Z. & Köseoğlu, Ö. (2016). *Başkanlık sistemlerinde yerel yönetimler: ABD, Brezilya, Şili, Endonezya ve Güney Kore*. İstanbul: Seta.

Salihoğlu, E. (2019). *Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yerel yönetimler ve denetimi*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları

Şengül, R. (2018). *Yerel yönetimler*, 9. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Türkiye İstatistik Kurumu (Tüik). <https://biruni.tuik.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 04.04.2019).

Yaşar, M., M. (2014). *Sosyoekonomik açıdan eğitimde fırsat eşitliği: Giresun örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksek Seçim Kurulu (YKS). (2018). <https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/2018CBMV-MVAdayEgitim.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.04.2019).

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.

2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu

2972 Sayılı Mahalli İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları İle İhtiyar Heyetleri Seçimleri Hakkındaki Kanun.